

Stenungsunds kommun

Deponier
Granskning av beslutsprocesser och
rapportering i samband med sluttäckning av
Rinnela och Stripplekärr

Audit
KPMG Bohlins AB
2008-05-20
Antal sidor: 6

Innehåll

1.	Bakgrund	1
1.1	Allmänt	1
1.2	Kostnader 2006 och 2007	1
2.	Uppdraget	1
2.1	Omfattning	1
2.2	Genomförande	2
3.	Resultat.	2
3.1	Orsaker till avvikelser mot budget och tidigare prognoser	2
3.2	Rapportering och beslut	2
3.3	Bedömning	3
4.	Framtida kostnader	4
5.	Sammanfattning	4

1. Bakgrund

1.1 Allmänt

Inom Stenungsunds kommun finns två deponier (stängda soptippar) - Stripplekärr som stängdes på 60-talet och Rinnela som stängdes 1992. Det finns ett stort antal deponier i Sverige och miljöstörningarna från dessa har alltmer uppmärksammats av berörda kommuner, länsstyrelserna, miljöorganisationerna, pressen m.fl. Inom Stenungsunds kommun har akuta miljöeffekter noterats under 2000-talet i anslutning till Rinneladeponin. Länsstyrelsen har ställt krav på kommunen att vidta åtgärder som bl.a. innefattar att genomföra en sluttäckning av deponierna. Kommunen har vid utgången av 2007 avslutat dessa arbeten och Länsstyrelsen i Västra Götalands län har i januari 2008 meddelat att man bedömer att arbetena utförts i huvudsaklig överensstämmelse med vad som tidigare anmälts. Länsstyrelsen kommer i fortsättningen att följa utfallet från de kontrollprogram med provtagningar som under lång tid framåt skall genomföras vid båda deponierna.

1.2 Kostnader 2006 och 2007

I kommunens bokslut för 2006 avsattes 6,2 Mkr, utöver de 1,8 Mkr som redan bokförts, för sluttäckning av Rinnela- och Stripplekärrs deponier och för framdragning av vatten till Rinnelaområdet där lokala brunnar blivit obrukbara p.g.a. lakvatteninträning.

Den slutliga kostnaden för dessa åtgärder bedömdes i januari 2008 – i samband med att kommunens bokslut för 2007 upprättades, bli 16 Mkr vilket innebär ett överdrag med 8 Mkr jämfört med 2006 års prognos och avsättning.

2. Uppdraget

2.1 Omfattning

Vår granskning syftar till att kartlägga de bakomliggande orsakerna till att de slutliga kostnaderna nu bedöms bli 8 Mkr högre än den bedömning som gjordes i bokslutet för 2006. Vi skall också granska beslutsprocessen och rapporteringen till den politiska nivån av de åtgärder som resulterat i kostnadsökningen på 8 Mkr. Upphandlingsprocessen för material och tjänster som behövts för täckningen av deponierna ingår inte i uppdraget.

Uppdraget har lämnats av de förtroendevalda revisorerna i Stenungsunds kommun genom ordförande i kommunrevisionen Birgitta Angelbäck.

2.2 Genomförande

Vi har tagit del av ett antal dokument bl.a. Protokoll från Kommunstyrelsen och Kommunstyrelsens Samhällsbyggnadsutskott, kommunens Uppföljning augusti 2007, Redovisning av åtgärder kring Rinnela deponi (Bo Falkevi 2008-01-28), meddelande från Länsstyrelsen 2008-01-29, Delegationsordning för Kommunstyrelsen och utskotten 2006-10-23 m.fl. Vi har även intervjuat kommunstyrelsens ledamöter Ove Andersson och Arne Olsson (samhällsbyggnadsutskottet) samt kommunens tidigare tekniska chef Bo Falkevi

3. Resultat.

3.1 Orsaker till avvikelser mot budget och tidigare prognoser

Kostnadsökningen på 8 Mkr jämfört med prognosen i samband med bokslutet 2006 (prognos jan. 2008 16 Mkr – prognos bokslut 2006 8 Mkr) kan i huvudsak härledas till åtgärder avseende Rinneladeponin. Förvaltningen har lämnat en ”Redovisning av åtgärder kring Rinnela deponi” daterad 2008-01-28 som beskriver ett antal händelser och åtgärder rörande deponierna under åren 2004 – 2007. Redovisningen hänvisar också till ett antal protokoll och andra dokument som beskriver storleken och orsaken till kostnadsavvikelserna.

Orsaker

De huvudsakliga orsakerna till senare konstaterade avvikelser mot budget och prognoser sammanfattas nedan,

- Den kostnadsprognos från januari 2007 som låg som underlag för avsättningen på 6,2 Mkr för kvarstående åtgärder för Rinnela (3,7 mkr) och Stripplekärr (2,5 Mkr) var behäftad med stor osäkerhet eftersom erfarenhetsvärden från liknande arbeten inom kommunen saknades.
- Kommunen hade ett muntligt avtal med Borealis att erhålla gratis lermassor från företaget i samband med ett byggprojekt. I mars 2007 meddelade Borealis att man valt en annan byggmetod vilket medförde att några lermassor inte skulle komma att friställas. Konsekvensen för kommunen blev en betydligt högre kostnad för täckningsmaterial.
- Behovet av marktäckning underskattades både till yta och till tjocklek. Länsstyrelsen ökade kraven på täckningen våren 2007.

3.2 Rapportering och beslut

Före år 2007

Av förvaltningens dokument ”Redovisning av åtgärder kring Rinnela deponi” framgår att redan år 2000 skärpte Länsstyrelsen kraven på miljökontrollen av kommunens deponier. Kommunen gjorde som en följd av detta ett antal utredningar med åtföljande provtagningar och analyser som visade på en betydande miljöpåverkan vid Rinnela deponi. Under 2006 blev läget akut efter att ett antal privata vattentäkter förorenats av lakvatten och blivit obrukbara. Det område som berördes av miljöstörningen identifierades och omfattade ca 1 km². För att lösa problemen beslutade

kommunstyrelsen under hösten 2006 att bygga en vattenledning från Svenshögen för att ersätta de privata vattentäkter som blivit obrukbara efter lakvatteninträngningen (Protokoll TU 2006-09-04).

Under hösten 2006 anmodar Länsstyrelsen kommunen att utreda befintlig täckning av deponin och behov av ytterligare åtgärder.

2007

Vi har tagit del av ett antal underlag som beskriver rapportering och beslut rörande främst Rinnela deponi och av dessa framgår att,

- 2007-01. I 2006 års bokslut görs en ny prognos avsättning på 6,2 Mkr (3,0 för vattenledningen, 0,7 Mkr markberedning Rinnela samt 2,5 markberedning Stripplekärr).
- 2007-01. Samhällsbyggnadsutskottet beslutar i januari om att påbörja arbetena enligt ovan. Protokoll SBU 2007-01-31.
- 2007 - sommaren. Enligt förvaltningens dokument "Redovisning av åtgärder kring Rinnela deponi" har det skett en muntlig avstämning "med politiken" rörande bl.a. det ökade behovet av täckning och den uteblivna möjligheten att få gratis lermassor från Borealis.
- 2007 – budgetuppföljning augusti. Ny prognos som visar på ett kostnadsöverdrag på 3 Mkr. Rapport till samhällsbyggnadsutskottet. Protokoll KS 2007-09-24. Protokoll SBU 2007-10-03.
- 2008 – 1. En ny kostnadssammanställning i januari 2008 visar på ett kostnadsöverdrag på 8 Mkr jämfört med den avsättning som gjordes i bokslutet för 2006. Avvikelsen jämfört med budgetuppföljningen per augusti är 5 Mkr. Avvikelsen är i huvudsak hänförlig till Rinnela-deponin. Rapport till samhällsbyggnadsutskottet. Protokoll SBU 2008-01-30. Protokoll KS 2008-02-18.
- I det material vi tagit del av finns ingen information som utvisar att det skett någon ekonomisk rapportering rörande Rinnela mellan augustibokslutet 2007 och årsbokslutet 2007.

3.3 Bedömning

Kostnadsavvikelsen mellan augusti 2007 (Uppföljning augusti 2007) och det utfall som konstaterats i januari 2008 i samband med att kommunens bokslut för 2007 upprättades uppgår till 5 Mkr. Denna avvikelse kan enligt vår bedömning inte förklaras av ändrade förutsättningar för projektets genomförande utan beror på bristande erfarenhet och bristande underlag vid prognostillfället. Att kostnadsöverdraget upptäcktes först i samband med bokslutsarbetet för 2007 beror enligt vår bedömning på att kommunen inte löpande följt upp leveranserna av täckningsmaterial till Rinnela-deponin och att kostnadssammanställningen gjorts först när entreprenörerna fakturerat vilket enligt uppgift många fall skett först vid årsskiftet 2007/08. Detta förhållande tyder på brister i den ekonomiska uppföljningen och därmed också i den interna kontrollen.

4. Framtida kostnader

Länsstyrelsen har i brev 2008-01-29 meddelat sin bedömning att efterbehandlingarna av Rinnela och Stripplekärrs deponier i huvudsak utförts enligt tidigare anmälan och beslut. Länsstyrelsen kommer i fortsättningen att följa kontrollprogrammen och mätresultaten för att kunna bedöma ev. framtida miljöpåverkan från deponierna.

De framtida kostnaderna för kontrollprogram och miljörapporter ingår inte i den kvarvarande avsättningen i 2007 års bokslut. Nuvärdet av dessa kostnader uppgår enligt vår bedömning - sannolikt till betydande belopp.

5. Sammanfattning

Vår rapport sammanfattas nedan,

- Inträffade miljöskador (förstörda brunnar) och krav från Länsstyrelsen har tvingat fram omfattande och omedelbara åtgärder.
- Osäkra/bristande underlag rörande omfattningen av de åtgärder som behövdes (större yta och tjockare lager av täckning) har bidragit till att kostnaderna underskattades.
- En kostnadsökning inträffade när avtalet med Borealis inte fullföljdes.
- Kostnadsökningen (Rinnela) på 5 Mkr från augustiprognosen till bokslut 2007 är stor. Den sena rapporteringen av avvikelser beror på att det inte skett någon löpande uppföljning/kontroll av levererad volym/antal lass.
- Kommunen kommer även i framtiden att ha kostnader för deponierna.

Göteborg som ovan

KPMG Bohlins AB

Åke Hybbinette